

BOŞANMANIN HUKUKSAL BOYUTU

Elif ERDOĐMUŐ
Avukat-Arabulucu

BOŞANMANIN SEBEPLERİ

Evlilik birliğinin, tarafların birlikte veya taraflardan birinin talebi ile yapılacak yargılama sonucunda sonlandırılmasını sağlayan olağan hal boşanmadır.

Evlilik birliğini sonlandıran diğer haller ise ölüm, gaiplik ve cinsiyet değişikliğidir.

Boşanma sebepleri **Medeni Kanun'un** 161 ve 166 maddelerinde 6 başlık altında düzenlenmiştir.

I- ÖZEL BOŞANMA SEBEPLERİ

A- ZİNA

T.M.K Madde 161: Eşlerden biri zina ederse, diğer eş boşanma davası açabilir.

B- HAYATA KAST KÖTÜ MUAMELE ve ONUR KIRICI DAVRANIŞ

TMK Md.162 – Eşlerden her biri diğeri tarafından hayatına kastedilmesi veya kendisine pek kötü davranılması ya da ağır derecede onur kırıcı bir davranışta bulunulması sebebiyle boşanma davası açabilir.

C- KÜÇÜK DÜŞÜRÜCÜ SUÇ İŞLEME VE HAYSIYETSİZ HAYAT SÜRME

TMK Md.163 – Eşlerden biri küçük düşürücü bir suç işler veya haysiyetsiz bir hayat sürer ve bu sebeplerden ötürü onunla birlikte yaşamaması diğer eşten beklenemezse, bu eş her zaman boşanma davası açabilir.”

D- TERK

TMK Md.164 – Eşlerden biri, evlilik birliğinden doğan yükümlülüklerini yerine getirmemek maksadıyla diğerini terk ettiği veya haklı bir sebep olmadan ortak konuta dönmediği takdirde ayrılık, en az altı ay sürmüş ve bu durum devam etmekte ve istem üzerine hakim veya noter tarafından yapılan ihtar sonuçsuz kalmış ise; terk edilen eş, boşanma davası açabilir.

E- AKIL HASTALIĞI

“TMK Md. 165 – Eşlerden biri akıl hastası olup da bu yüzden ortak hayat diğer eş için çekilmez hale gelirse, hastalığın geçmesine olanak bulunmadığı resmi sağlık kurulu raporuyla tespit edilmek koşuluyla bu eş boşanma davası açabilir.”

II- GENEL BOŞANMA SEBEPLERİ

T.M.K Md 166 - *Evlilik birliği, ortak hayatı sürdürmeleri kendilerinden beklenmeyecek derecede temelden sarsılmış olursa, eşlerden her biri boşanma davası açabilir.*

Yukarıdaki fıkırada belirtilen hallerde, davacının kusuru daha ağır ise, davalının açılan davaya itiraz hakkı vardır. Bununla beraber bu itiraz, hakkın kötüye kullanılması niteliğinde ise ve evlilik birliğinin devamında davalı ve çocuklar bakımından korunmaya değer bir yarar kalmamışsa boşanmaya karar verilebilir.

III- BOŞANMA DAVASI DEVAM EDERKEN GEÇİCİ ÖNLEMLER VE NAFKA TÜRLERİ

TMK Md 169- *Boşanma veya ayrılık davası açılınca hâkim, davanın devamı süresince gerekli olan, özellikle eşlerin barınmasına, geçimine, eşlerin mallarının yönetimine ve çocukların bakım ve korunmasına ilişkin geçici önlemleri re'sen alır.”*

Boşanma davasının açılmasıyla birlikte yoksulluğa düşecek olan eş ve çocuklar lehine davanın devamı süresince ödenmek üzere nafakaya hükmedilebilir. Tedbir nafakası için kusur şartı aranmamaktadır.

YOKSULLUK VE İŞTİRAK NAFAKASI

TMK 175.Md. de düzenlenen yoksulluk nafakası, boşanma dolayısıyla hayat standardı düşen eşe diğer eşin ödediği nafaka türüdür.

Yoksulluk nafakasına hükmedilebilmesi için yoksulluğa düşecek eşin kusurunun diğer eşten daha ağır olmaması gerekmektedir.

TMK 182. Md. uyarınca velayet kendisine verilmeyen eş, çocuğun bakım ve eğitim giderlerine gücü oranında katılmak zorundadır.

Kural olarak iştirak nafakası çocuk ergin olana kadar ödenmeye devam eder. Çocuğun ergin olmasıyla birlikte, eğitiminin devam etmesi halinde çocuğun yardım nafakası talep etme imkanı da bulunmaktadır

IV-BOŞANMA SONUCU MADDİ VE MANEVİ TAZMİNAT

TMK174 Md. *Mevcut veya beklenen menfaatleri boşanma yüzünden zedelenen kusursuz veya daha az kusurlu taraf, kusurlu taraftan uygun bir maddî tazminat isteyebilir.*

Boşanmaya sebep olan olaylar yüzünden kişilik hakkı saldırıya uğrayan taraf, kusurlu olan diğer taraftan manevî tazminat olarak uygun miktarda bir para ödenmesini isteyebilir.

V- BOŞANMA SONUCU MAL REJİMİ TASFİYESİ

Türk Hukuk Sisteminde Mal Rejimi Türleri

- Edinilmiş Mallara Katılma Rejimi.
- Mal Ayrılığı Rejimi.
- Paylaşmalı Mal Ayrılığı Rejimi.
- Mal Ortaklığı Rejimi.

Mal rejimi, evlenmeden önce, evlenme başvurusu sırasında ve evlilik sonrası seçilebilir ve de değiştirilebilir.

a) EDİNİLMİŞ MALLARA KATILMA REJİMİ

- 4721 Sayılı Medeni kanun gereği yasal mal rejimi edinilmiş mallara katılma rejimidir.
- Edinilmiş mallara katılma rejimi, eşlerin kişisel malları ile evlilik süresince edinilmiş malları kapsar.
- Ediniş mallara katılma rejiminin sona ermesi ile, her eş diğer eşte bulunan kişisel mallarını geri alır.

Kanun gereğince kişisel mallar şunlardır;

- Eşlerden birinin yalnız kişisel kullanımına yarayan eşya, (örneğin kadının ziyet eşyaları, giysileri gibi)
- Mal rejiminin başlangıcında eşlerden birine ait bulunan veya bir eşin sonradan miras yoluyla ya da herhangi bir şekilde karşılıksız kazanma yoluyla elde ettiği malvarlığı değerleri,
- Manevi tazminat alacakları,
- Kişisel mallar yerine geçen değerler
- Sosyal güvenlik veya sosyal yardım kurum ve kuruluşlarının veya personele yardım amacı ile kurulan sandık ve benzerlerinin yaptığı ödemeler,
- Çalışma gücünün kaybı nedeniyle ödenen tazminatlar,
- Kişisel mallarının gelirleri,
- Edinilmiş malların yerine geçen değerler.

b) MAL AYRILIĞI REJİMİ

Mal ayrılığı rejiminde kişisel mal, edinilmiş mal ayrımı bulunmamaktadır.

Eşlerin elde ettikleri gelirler kişisel malları olarak kabul edilmektedir.

Bu mal rejiminin kabul edildiği evlilik birliğinin sona ermesi halinde eşler arasında mal paylaşımı yapılmamaktadır.

C) PAYLAŞMALI MAL AYRILIĞI REJİMİ

- Paylaşmalı mal ayrılığı rejimi, mal ayrılığı rejimine oranla edinilmiş mallara katılma rejimine daha çok benzemektedir. Burada da eşlerin kendi kişisel malları bulunmaktadır.
- Ancak TMK'nın 250. maddesi uyarınca, paylaşmalı mal ayrılığı rejimin kurulmasından sonra edinilmiş olup ailenin ortak kullanım ve yararlanmasına özgülenmiş mallar ile ailenin ekonomik geleceğini güvence altına almaya yönelik yatırımlar veya bunların yerine geçen değerler, mal rejiminin sona ermesi halinde eşler arasında eşit olarak paylaşılacaktır.
- (İstisnası, manevi tazminat alacakları, miras yoluyla edinilen mallar, karşılıksız kazandırmalar, sağlar arası veya ölüme bağlı tasarruflar)

D) MAL ORTAKLIĞI REJİMİ

Genel mal ortaklığı rejiminde, eşlerin kişisel malları dışında kalan mallar ile gelirler, ortaklık mallarını oluşturur. Eşler diğer mal rejimlerinin aksine, ortaklık payı üzerinde tek başına tasarruf hakkına sahip değildirler.

E) OLAĞANÜSTÜ MAL REJİMİ

TMK m.206 da sayılan haklı sebeplerin varlığı halinde eşler arasındaki mal rejimi mahkeme kararı ile mal ayrılığı rejimine dönüştürülebilmektedir.

TMK md.206 da sayılan haklı sebepler şöyledir:

Diğer eşe ait malvarlığının borca batık veya ortaklıktaki payının haczedilmiş olması,

Diğer eşin, istemde bulunanın veya ortaklığın menfaatlerini tehlikeye düşürmüş olması,

Diğer eşin, ortaklığın malları üzerinde bir tasarruf işleminin yapılması için gereken rızasının haklı bir sebep olmadan esirgemesi,

Diğer eşin, istemde bulunan eşe malvarlığı, geliri, borçları veya ortaklık malları hakkında bilgi vermekten kaçınması,

Diğer eşin sürekli ayırt etme gücünden yoksun olması.

Ziyinet Eşyalarının İadesi

Ziyinet eşyaları kişisel mal kabul edildiğinden mal paylaşımına konu edilemez. Düğünde takılan hangi takıların kime ait olacağı ile ilgili içtihatlar yıllar içerisinde değişiklik göstermiştir.

(Yargıtay Hukuk Genel Kurulu 04.03.2020, 2017/3-1040 E., 2020/240 K.):

1-) Kadına Takılan Takılar: Kadına takılan her türlü ziynet eşyası (çeyrek/yarım/tam altın, bilezik, kolye, bileklik, takı seti vs.) ve para gibi ekonomik değerler **kadına aittir**.

2-) Erkeğe Takılan Takılar: Erkeğe takılan ziynet eşyasından kadına özgü olanlar (örn, bilezik, kolye, küpe vs.) erkeğe takılsa bile kadına ait olacaktır.

3-)Erkeğe takılan çeyrek, yarım, tam altın gibi takılar ve paralar ise “*kadına özgü*” olmadıklarından erkeğe ait olacaktırlar.

4-) Paylaşım Anlaşması: Eşler arasında ziynet eşyası ile diğer ekonomik değerlerin (para vb.) nasıl paylaşılacağına dair bir sözleşme yapılmışsa, bu sözleşme geçerli kabul edilecektir.

TEŞEKKÜRLER